

DEDICADA A L'APOTECARI BERNAT BORRÀS PIRIS (BERNAT «PIXERA»)

Antoni Tudurí

Secció de
genealogia de
l'Ateneu de Maó

Va ser, exactament, el dia 19 de març de l'any 2000, en ocasió del 71 aniversari del naixement del poeta Miquel Martí i Pol, quan el periodista i locutor radiofònic Xavier Grasset em va demanar, a ple carrer de Roda de Ter al davant de la casa natal d'en Miquel, quin era el nom de l'apotecari del meu poble. La pregunta em va sorprendre i encara que jo tenia prou clar que l'apotecari des Castell era de nom Joan Luís (Hernández), em va sortir el nom de Bernat. Probablement certs records de la meva infantesa em van induir una cosa que no era; la figura de l'apotecari present al meu cap no era altre que un home d'avançada edat a qui els al·lots des Castell li feien befa i malcriadeses sense mesura. La memòria em va dur a recordar una farmàcia sense cap distintiu lluminós a la porta, ubicada un poc més amunt de ca ses monges, al carrer Stuart. Tant punt entraves a demanar un medicament un poc més especial que l'aspirina,

probablement la havia de demanar a Maó. Curiosament, el despatx farmacèutic es trobava just a l'esquerra de l'entrada i al davant es podia veure un menjador amb una taula plena de coses i damunt d'aquesta taula s'hi passejaven animalons, com crec recordar, qualque gall o gallina i si la memòria no em falla (que tot pot ser) fins i tot qualque moix.

La meva dèria genealògica m'ha dut a evocar aquest personatge de la infantesa, de qui es contaven coses prou peregrines i pintoresques, com ara que era fadrí, estret de punys (avar en podríem dir) i altres bestieses que ara no venen a compta. Crec recordar que deien que una vegada, anant des Mercadal (on sembla que tenia un lloc al peu del Toro) cap a Maó, escala prèvia per arribar as Castell, un dia que plovia a bots i barrals, el xofer del cotxe correu quan era a prop d'Alaior es va aturar per tal que pugés. L'apotecari va demanar al xofer quan costava un bitllet i aquest li va respondre que el preu

era el mateix que si hagués pujat as Mercadal. Davant aquesta resposta, va daval·lar tot rondinant i va reprendre el camí a peu sota la pluja. Anècdotes a banda, que qualcú més veterà que un servidor podria ampliar, d'aquest fet n'he sentit versions diferents, segons fos el lloc on va pujar al cotxe de línia però, en qualsevol cas, amb un final idèntic: «atura es cotxo, que me'n vaig a peu».

La meva sorpresa ha estat llegir al llibre «Migjorners amb pejada», una breu biografia signada per Miquel Pons-Portella, que el defineix com a «apotecari i activista cultural». Aquesta «activitat cultural» diu molt d'un home d'origen modest, fill de pa-gesos -Josep Borràs Salom i Maria Piris Triay- nat a Es Migjorn en data 12/09/1878 i mort el dia 24/07/1966, a l'edat de 87 anys. Per cert, és curiosa la circumstància que dos migjorners d'origen humil i camperol acabessin sent destacats membres de la sanitat menorquina: Francesc Camps Mercadal (Francesc d'Albranca) i

Bernat Borràs Piris (Bernat «Pixera»). L'apotecari Borràs era fill d'un cosí germà de Francesc d'Albranca.

♦ PEL QUE FA A LA SEVA ACTIVITAT cultural, es pot destacar l'activa participació en la publicació del quinzinari «Llum Nova» així com, també, la tasca d'investigació feta a l'arxiu parroquial des Migjorn. Al cos de redacció de la revista «Llum Nova» també hi eren, entre d'altres, el ja citat Francesc d'Albranca, Joan Estelrich i Artigues, Josep Fayas Pons, Gabriel Martí i Bella i Andreu Ferrer Ginard. Una «redacció» d'alta volada. A més, aquest quinzinari va ser el primer editat completament en llengua catalana a Menorca, al començament en la versió dialectal i més tard utilitzant l'ortografia normalitzada.

La seva activitat professional es va desenvolupar ass Mercadal, ss Migjorn, Sant Lluís i as Castell, al llarg de més de 50 anys.

La foto que il·lustra i posa cara (i cos sencer) me l'ha proporcionada Joan Perchés i coincideix amb el meu record d'infantesa; sembla que el vegi mormolant la lectura de la recepta del Dr. Joan Saura Fargas que li duïa aquell al·lot entremaliat que era jo.

Per acabar, com sempre, dir que les relacions de sang d'Antoni Guasch Bosch són de 16 bots, amb un servidor, són 19 i amb Rafael Aedo Pons són 20. Per tant, seguim trobant nexes de parentiu entre el personatge d'avui i els 3 membres inicials de la secció de genealogia de l'Ateneu de Maó.

MIQUEL PRATS PRETO, MARINER ACOMPANYANT DEL GENERAL TORRIJOS

Antoni Tudurí

Secció de
genealogia de
l'Ateneu de Maó

Dempres m'ha interessat saber l'origen dels noms dels carrers dels pobles, viles i ciutats. Per regla general predominen els noms del santoral, de fills il·lustres, topònims (és a dir, noms de llocs i d'altres poblacions) o de fets a recordar. També és freqüent que certs noms vagin canviant en funció de fets històrics o polítics, però no és massa normal el que va succeir a Barcelona quan es va traçar tot l'exemple d'Ildefons Cerdà. De fet, va ser la creació d'una ciutat nova, amb un nombre considerable de nous carrers, traçats segons una quadrícula regular i uniforme i es va fer l'encàrrec de la seva nomenclatura a un personatge polifacètic, com era Víctor Balaguer. Aquest polític i literat romàntic va crear unes agrupacions de carrers classificables per motius polítics (Corts Catalanes, Diputació, Consell de Cent, etc.), per territoris de la Corona d'Aragó (València, Mallorca, Provença, etc.), personatges polítics, de lletres o arts (Balmes, Aribau, Muntaner, Casanova, etc.) i batalles o fets històrics (Caspes, Lepanto, Bruc, Independència, etc.). Bona part d'aquests carrers són a una mateixa zona i un observador espavilat detectarà aquesta relació topològica.

He dit açò per manifestar que quan vaig descobrir aquest fet, em va sobtar l'existència d'un carrer de la «Inde-

pendència», just després del carrer «Dos de Maig», a plena zona de batalles i guerres. Independència de què o de qui? A Catalunya (i crec que a Menorca també) la guerra contra els francesos de Napoleó es coneix com «la guerra del francès», no com «guerra de la Independència». En tot cas, sí que es pot considerar que va ser l'origen de la independència de les colònies americanes envers la metròpoli peninsular. Tan entretinguts estaven els espanyols lluitant amb els veïns del nord que els ultramarins van decidir fer la guerra pel seu compte i entre 1810 i 1820, la corona borbònica va perdre quasi totes les colònies americanes.

◆ A LA METRÒPOLI hi va passar de tot i, entre altres incidències, un general molt jove, culte i valeros, José Mª Torrijos,

destacat militar a la lluita contra Napoleó, des de Madrid fins a Girona, va cometre la bestiesa de provar de reinstaurar un cert grau de democràcia, l'any 1831, quan acompanyat d'altres 48 militars i destacats polítics, sortint de Gibraltar i anant a Màlaga, després de tractar amb cert governador poc honorable que li havia promès fidelitat, van ser presos per les forces de Fernando VII, jutjats i afusellats tot seguit. Diuen les cròniques que el dit i maleït rei va dir «que los fusilen

a todos», encara que just després de l'execució va donar una ordre d'alliberament que, òbviament va arribar tard. Entre els afusellats hi havia un mariscal de Camp, un antic president de les Corts, un exministre de la Guerra i fins a 48. De fet, l'ordre de que «los fusilen a todos», va ser complida del tot, ja que els 12 mariners que duïen les dues barques on anaven els «sublevats», també van ser passats per les armes.

Fusilamiento de Torrijos

cat al MENORCA de data 22/10/1970 titulat «Un mahonés fue fusilado junto al general Torrijos», explica que Juan Llabrés Bernal, a «Noticias y relaciones históricas de Mallorca» diu: «1831-diciembre 11- Fué fusilado en la playa de Málaga el marinero mahonés Miguel Prats Preto en unión del general D. José Mª Torrijos, de D. Juan López Pinto y de otros 51 comprometidos en el frustrado alzamiento liberal preparado por Torrijos en Gibraltar». Diu Deseado tot seguit: «Nada hemos podido indagar sobre la personalidad de nuestro des-

graciado paisano, el marino Prats Preto ni cuales fueron las circunstancias en que conoció a Torrijos...».

◆ BÉ, IDÒ, les humils tasques genealògiques ens han permès trobar aquest personatge, no exactament maonès, sinó des Castell, de nom Miquel Prats Preto (aquests dos llinatges eren dels més freqüents a Castell al segle XVIII), nat el dia 08/10/1798, que va ser batejat pel controvertit capellà Jaume Pegleri. Miquel era fill de Pere Pau Antoni Prats Serra i de Llúcia Joana Antònia Preto Victori, casats a Castell en data 13/05/1792. Consten 4 germans: Catalina (1793), Maria (1796), Francesc (1801) i Pere (1803). Amb paciència mirarem de trobar altres detalls d'aquesta família i, en qual- sevol cas, hem pogut identificar aquest màrtir del moviment liberal del segle XIX.

Deseado Mercadal parla d'un altre mariner menorquí, Pablo Castel Pulicer (Pablo Castel Pellicer?) implicat a aquests fets, però del que no tenim prou pistes, que cercarem als documents de què disposem. Però aquí no acaba la sorpresa. Hem localitzat una «Gaceta extraordinària de Madrid» de data 15/12/1831, on es justifica l'afusellament «por delito de alta traición y conspiración contra los sagrados derechos de la soberanía de S.M.» i s'indica la llista dels ajusticiats entre els quals es troba un tal «Josef Triay Marquedal». Ja tenim un tercer menorquí ajusticiat. No en tenim cap referència (potser provenia de Gibraltar), però seria interessant que els professionals de la Història estudiessin el cas. En la nostra modesta visió genealògica mirarem d'esbrinar qualque detall.

Seguint amb les relacions de sang, val a dir que Roberto Victori Manent, antic jutge de pau des Castell només té 10 bots, Diego Pons arxiver també des Castell en té 11, igual que un servidor. Antoni Guasch en té 17 i Rafael Aedo Pons 16.

MARIA TERESA RECODER GONZÀLEZ, ARTISTA I ESCULTORA. UNA CARAMBOLA A QUATRE BANDES

Antoni Tudurí

Secció de
genealogia de
l'Ateneu de Maó

casa amb moll de barques privat, coneguda com «Villa Pilar», i que, probablement, és l'actual «Villa Adela», ubicada entre els carrers Victori i Sant Ignasi.

❖ **SON PARE** era fill d'un fabricant tèxtil de Mataró, que pel que sembla, l'havia

desheretat i que va anar a viure a l'Argentina, on es va casar amb una dona, filla d'un madrileny i una navarresa de Pamplona i que es va dedicar als negocis bancaris. També sembla que el pare de Maria Teresa, ja casat i amb dues filles, va tornar a Catalunya on va ser acceptat pel seu pare qui, poc temps després, moria i li deixava una herència considerable. No es sap la causa, però aquest home va a Castell, compra «Villa Pilar» i s'hi trasllada amb tota la família, dona i les dues filles, de 10 i 12 anys. No deixa de ser rar que un ric hereu nat a Mataró i que havia viscut i fet de banquer a l'Argentina vagi a parar a Castell. Pel que sembla, la família torna a Barcelona devers l'any 1930 i ven la casa.

Aquesta dona, Maria Teresa Recoder, es casà molt jove amb un apotecari de nom Agustí Torras Domènech. I ara ve la primera carambola: el pare d'aquest apotecari, Jaume Torras Llopart es graduà a Barcelona l'any 1900, el mateix any que Bernat Borràs Piris (Bernat Pixera). Atès el fet de que per aquells temps les pro-

mocions universitàries eren molt poc nombroses, bon i segur que devien tenir un contacte prou proper i devien coincidir a l'Orla Universitària.

Seguint amb les caramboles, certament sorprenents, hem trobat que una de les germanes majors de Maria Teresa,

de nom Mercedes, es casà amb un capità d'Artilleria de nom Ramon de Colubí que va ser el defensor del president de la Generalitat de Catalunya, Lluís Companys i Jover l'any 1940. És prou sabut que la defensa, ateses les circumstàncies, va ser un fracàs ja que Companys va ser afusellat el dia 15/10/1940, però l'actuació del capità Colubí li va comportar una persecució (açò que en castellà en diuen «acoso

y derribo») que va determinar que demanés la baixa de l'exercit i emigrés a Venèçuela, l'any 1947, on va viure fins a la seva mort, l'any 2007, país on començant com taxista, va acabar sent el director de la societat veneçolana de Meteorologia (no confondre amb «meteorologia»). Per cert, ara s'ha descobert que el capità i Lluís Companys eren parents amb pocs «bots» entre sí. Curiosa carambola genealògica!. Una altra carambola insospitada és que el rebesavi del capità Colubí era José Mª de Columbí i de Gomila, nat a Maó l'any 1785, fill de Esteve Columbí Garcés i de Magdalena Gomila

Sunyer, i que va ser «Mariscal de Campo», màxima categoria dins l'exercit, d'acord amb el que diu Deseado Mercadal (MENORCA • «Es Diari», 20/11/1989).

I continuant amb la quarta carambola que he citat, resulta ser que una germana de l'apotecari Agustí Torras es casà amb un tal Antoni Raventós i van tenir un fill de nom Francesc Raventós Torras, (destacat economista i un dels primers directors de l'INSALUT) que es casà amb una biòloga de Ciutadella, de nom Mª Àngels Cardona Florit, neta del ferrer de Ferreries -Gabriel Cardona Enrich- i que dona nom a l'Institut de Ciutadella. Si ens ho haguéssim proposat, no haguéssim arribat a un embolic genealògic com aquest, mereixedor d'una sèrie televisiva de moda.

❖ **PER CONÈIXER** l'activitat artística de Maria Teresa Recoder, (que va adoptar el llinatge del marit, Torras, pel simple motiu, segons deia, de que si al seu llinatge «Recoder» li barataven una lletra, el resultat era de broma, al manco a Venèçuela) només cal punxar el seu nom a un cercador d'Internet i sortirà una àmplia informació que sobrepassa l'espai de que disposem a aquestes miscel·lànies.

En qualsevol cas, i atès que no podem trobar nexes directes de sang, haurem de justificar la seva inclusió dient que per camins colaterals que passen per Mª Àngels Cardona Florit, un servidor té relació amb Maria Teresa Recoder González amb 19 bots, Antoni Guasch Bosch té 14 bots també per la mateixa raó i Rafael Aedo Pons té altres 21 bots, tots indirectes.

L'expressió que diu «el món és un mocador» és una veritat indiscutible.

Fa poc temps vaig rebre un correu de Miquel Àngel Limón, on em feia saber que cercant altres coses va topat amb una escultora i dissenyadora que havia nascut a Castell. Es tractava de Maria Teresa Recoder González i m'adjuntava una entrevista publicada a Caracas poc abans de morir l'any 2009.

A un servidor li costa ben poc emprar el repte i posar-se a cercar pels i senyals d'aquesta persona, atès que ens falten dones d'origen menorquí que compleixin amb els tres punts necessaris per tal de ser citades a aquestes miscel·lànies: la primera és que ja no estiguin entre nosaltres (forma fina de dir que són mortes), la segona és que siguin d'origen menorquí i la tercera és que siguin prou desconegudes o que l'oblit les hagi amagat de la memòria col·lectiva.

En aquest cas, Maria Teresa Recoder compleix amb les tres condicions i ha permès l'estudi corresponent.

Qui era aquesta dona?, pel que es pot veure a les vikipèdies i altres fonts informatives, va néixer a Castell el dia 02/01/1927, al carrer Bellavista (conegut també per carrer dels maonesos) a una

ELS GERMANS PONSETÍ VIVES, IGNASI (METGE) I MIQUEL (ARQUITECTE I MATEMÀTIC)

Antoni Tudurí

Secció de
genealogia de
l'Ateneu de Maó

Una de les coses més curioses de les meves modestes tasques de recerca de personatges menorquins destacables i susceptibles de ser rememorats, és el fet que moltes vegades aquestes persones formen part d'una mateixa família i, molt sovint, són germans.

A «miscel·lànies» anteriors, s'ha parlat dels germans Preto Neto (Joan i Francesc, un notari nat a Castell i l'altre nat a Maó advocat, polític i cònsol), dels Orfila Rotger (Mateu, metge i Antoni, advocat i polític), dels Ramis Ramis (Joan, Pere i Antoni, els tres advocats i historiadors, Bartomeu, metge i Josep capellà), dels Rubió Tudurí (Nicolau M^a, arquitecte i jardiner, Marià, advocat i polític, Santiago, enginyer i Fernando apotecari i mecenes), dels Comes Camps (Joan, etnòleg -no confondre amb «enòleg- i Margarita, pedagoga), de les Llabrès Piris (Maria, metge i Catalina apotecària), dels Goytisolo Taltavull (José Agustín, Juan i Luis, escriptors), i d'alguns altres que encara no han sortit, però que sortiran a aquesta secció. Sembla que els lligams de sang es corresponien amb certes predisposicions familiars a destacar en diferents ocupacions humanes i professionals.

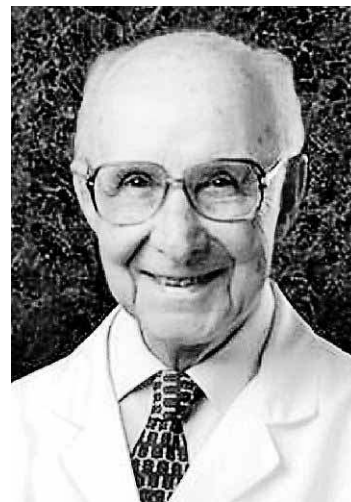
Avui els hi ha tocat a dos germans dels quals no en tenia cap notícia fins

que fa poc temps vaig tenir l'ocasió de llegir un molt bon treball de Bep Portella, publicat a la col·lecció «Menorca segle XX», titulat «Llibre d'exilis (5)» i dedicat a «Ignasi Ponsetí Vives, el metge que curava fillets». Aquest bon metge, creador d'un sistema de curació dels peus bots, de reconeixement i aplicació mundial, havia nascut a Ciutadella el dia 13/06/1914, fill de Miquel Ponsetí Bibiloni i de Margalida Vives Fedelich i mort a Iowa 18/10/2009, va ser un de tants emigrants forçosos de l'any 1939, junt amb tants altres destacats personatges que no van poder desenvolupar les seves grans possibilitats dins el món de la medicina, com ara el Dr. Trueta o el premi Nobel Severo Ochoa.

❖ **LA VIDA I LA FEINA** del metge ciutadellenc, de la que, com ja he dit, no en tenia la més petita idea, es pot conèixer llegint el llibret abans citat, que cal ser difosa entre els nostres paisans i, per açò mateix, no en faré cap panegíric, però la lectura del treball de Bep Portella m'ha permès relacionar-lo amb un germà més jove, nat a Felanitx l'any 1920 i del que encara en sabia menys coses. Bé, descobert no exactament, atès que un servidor havia consultat i utilitzat una part de la seva feina, un cop jubilat com a arquitecte, ja que s'havia ocupat de dirigir, revisar i actualitzar el nomenclator de la Ciutat Comtal quan era regidor del pri-

Ignasi i Miquel Ponsetí Vives

mer consistori democràtic de l'Ajuntament de Barcelona. Qui hagi seguit les meves «miscel·lànies» pot recordar les al·lusions al nom dels carrers de l'exemple barceloní on es va relatar l'existència del mariner des Castell Miquel Prats Preto, afusellat l'any 1831 amb el general Torrijos. Per tant, conegut per una activitat més tost anecdòtica com és la del nomenclator barceloní, però sense relació amb la seva principal activitat com arquitecte de gran volada. A més, el seu naixement a Mallorca emmascarava el seu origen menorquí, però un descobriment ha dut a un altre descobriment: el de l'arquitecte, matemàtic i escriptor Miquel Ponsetí Vives.

Aquest personatge tenia una intel·ligència molt destacada i, a pesar dels entrebancs derivats de la guerra in-

civil espanyola i de la penúria econòmica de la seva família, es va llicenciar en ciències matemàtiques i, posteriorment, va acabar els estudis d'Arquitectura a l'edat de 25 anys. Va dissenyar més de 200 edificis, alguns d'ells prou coneguts a Catalunya.

Sense entrar en massa detalls biogràfics, cal destacar la seva intensa i brillant trajectòria humana i que es pot concretar consultant les diverses fonts informatives publicades a internet.

❖ **VET AQUÍ** un altre parell de germans d'origen clarament menorquí, dels que un servidor no en sabia res i que em plau ajudar a posar damunt la nostra història insular. Un detall curiós és que els dos germans Ponsetí Vives van morir el mateix any (2009), amb una diferència de, exactament, nou mesos, un a Iowa, als Estats Units d'Amèrica i l'altre a Barcelona, on vivia molt a prop d'un dels jardins més coneguts de de la ciutat comtal: el «Turó Park», dissenyat per un altre menorquí, l'arquitecte Nicolau Mª Rubió i Tudurí.

Com sempre, dir que la relació de sang dels membres originals de la secció de genealogia de l'Ateneu de Maó són, com a mínim, de 12 bots pel que fa a Antoni Guasch, de 18 bots pel cas de Rafael Aedo i de 20 bots per qui escriu aquestes breus notes biogràfiques.

DEDICADA A MARGARITA MIRET MEDINA, PIONERA DE LA FOTOGRAFIA A ESPANYA

Antoni Tudurí

Secció de
Genealogia de
l'Ateneu de Maó

La meva primera feina retribuïda (ara ja es pot dir, atès que el possible delictes laborals ha prescrit fa molts -masses- anys) va ser la d'ajudant-aprenent a l'estudi que el meu cosí gran, el fotògraf Toni Vidal, va obrir quan ell tenia devers 18 anys i un servidor no passava de 8 anys. La feina era temporera (ara en diuen fixe-discontinua) i m'ocupava els estius i altres dates no lectives, tant punt havia començat a anar a la classe preparatòria de l'Institut de Maó. La feina pròpiament dita, era molt variada, des de treure aigua d'un pou amb una bomba manual (*aspirante-impelente*, com vaig aprendre més tard), fins a tallar les fotografies amb una cisalla amb fulla d'ones pròpia de les fotografies d'aquells temps, passant per atendre als escassos clients que entraven a aquell establiment, mentre el *jefe* feia feina dins del laboratori, sense deixar de mencionar altres feines *d'alta responsabilitat* com era el control del temps del revelat de les plaques, aspecte que va comportar alguns conflictes laborals d'una certa duresa. Val a dir que no hi havia possibilitats d'anar als tribunals laborals ni a cap lloc similar. La paga setmanal era, ho recordo amb tota seguretat, d'un duro (5 pessetes per qui no recordi les equivalències monetàries de mitjans del segle XX, igual

a tres cèntims d'euro).

Aquest preàmbul té una intenció ben clara: mirar de parlar de diferents persones relacionades amb l'art fotogràfic, totes elles d'origen menorquí i sense que la meua humil persona es vulgui incloure dins d'aquest sector artístic; no vaig passar de poar per fer set passades d'aigua clara les fotos i retallar retrats de major o menor qualitat artística. Que la meua feina no va ser en va, queda prou manifest quan he pogut veure que les fotos fetes a can Toni Vidal, no han envellit ni decolorat.

Un cop dit açò, passaré a contar una breu història que no és altre que, un cop més gràcies a l'orientació de Miquel Àngel Limón Pons, he pogut anar esbrinant, tot seguint les notícies i informacions relatives a la realització de la primera fotografia a Espanya, exactament en data 10/11/1839, al Pla de Palau de Barcelona. Aquesta primera impressió fotogràfica (pel sistema anomenat daguerrotip) va ser promoguda per la Reial Acadèmia de Ciències Naturals i Arts de Barcelona i va tenir un èxit popular aclaparador. Va ser el inici d'una activitat artística i professional de gran importància, de manera que poc a poc es van anant obrint estudis fotogràfics, concentrats a la zona del citat Pla de Palau i les Rambles.

El que cal destacar és que un dels esta-

bliments fotogràfics, ubicat a Pla de Palau nº 2, va ser obert i regentat l'any 1866 per una dona. I encara més, que aquesta dona era de nom Margarita Miret Medina, viuda d'un escriptor municipal de nom Alejandro Areñas Stenué, amb qui havia tingut quatre fills: Alejandro, Rafael, Querubín i Baldomero, dels que Rafael i Querubín van ser també fotògrafs, especialment Rafael, que va arribar a tenir un nom reconegut internacionalment i que va ser pare d'un altre Rafael (Areñas

Tona), del que es conserva un record professional molt destacable.

I qui era aquesta Margarita Miret Medina?. Era una dona nada a Castell l'any 1816, filla de Llorenç Miret Lozano i de Maria Medina Canaves, matrimoni que va tenir altres sis fills, de nom Margarita, Maria, Pere, Joan, Llorenç i Francesc..

És realment destacable que un dels primers establiments fotogràfics de Barcelona l'obrí una dona, viuda i amb quatre fills, de la que no es sap quina va ser la causa de ser, documentalment, la pionera de la fotografia a Espanya. I el misteri no l'hem pogut esbrinar per més que es disposi de dades de naixement tant d'ella com del marit i dels fills.

L'art fotogràfic ha tingut el segle XIX a Menorca destacats professionals, des de Diego Monjo Monjo fins a Joan Femenias,

passant per Remigio Alejandre i, fins i tot el Sr. Paco Ramonell (Francesc Seguí) i, probablement, d'altres dels que no tinc informació, però és molt sorprenent el fet de que aquesta dona fos, la primera a Espanya, sense cap dubte. Malauradament, no sabem de l'existència de cap retrat de Margarita Miret. Ja es sabut que, com diuen en castellà, «en casa del herrero, cuchara de palo».

Seguint amb la costum de parlar dels bots (aspecte del que hem rebut diverses consultes i que resoldest a una propra miscel·lània), entre aquesta dona des Castell i altres fotògrafs menorquins, antics i més moderns, ha resultat que Francesc Seguí Coll (el Sr. Paco Ramonell) té 19 bots mínims, fins arribar a Joan Triay casat amb Rafela ??, devers 1546; Remigio Alejandre té 14 bots, fins arribar al matrimoni entre Macià Fàbregues Lozano i Marianna Vinent Frontí, casats l'any 1690; Diego Monjo Monjo té 13 bots, fins arribar al matrimoni entre Pere Canaves i Anna Dalmedo, però el fotògraf contemporani, Toni Vidal Miquel guanya de molt, atès que encara que sigui el més modern, només té 10 bots, fins arribar al matrimoni entre Josep Lozano Prats i Praxedies Victori Al·lès, casats l'any 1740.

(La foto que il·lustra aquesta miscel·lània correspon a la casa del Pla de Palau nº 2 de Barcelona, on va obrir l'any 1866 l'estudi la nostra pionera de la fotografia espanyola. Val a dir que per aquell temps els estudis eren a dalt de tot del edifici, per poder aprofitar la llum natural, atès que la llum elèctrica encara no s'havia inventat).